KESKKONNAMINISTEERIUM

Talvisest karjatamisest

Timo Kangur
Keskkonnaministeerium / veeosakonna nõunik

30. november 2017

Sõnniku hoidmine põllul

VV 28.08.2001 määrus nr 288

- Sõnnikuaunana käsitatakse „Veeseaduse” tähenduses käesolevas määruses kehtestatud nõuete kohaselt hoitavat sõnnikut.
- Sõnnikuaun peab olema kaetud vettpidava materjaliga või vähemalt 20 cm paksuse turba-, põhu-, mulla-, saepuru- või puitlaastukihiga.
- Sõnnikuauna ei tohi kahel teineteisele järgneval aastal paigutada samasse kohta.
- Sõnnikuaunas ladustatava tahesõnniku kuivainesisaldus peab olema vähemalt 20 protsenti ning sügavallapanusõnnikul vähemalt 25 protsenti.
- Kui sõnnikut säilitatakse aunas kauem kui kaks nädalat, tuleb ladustamiskoha pinnas enne ladustamist katta lekkekindla või vedelikke imava materjaliga, nagu vähemalt 20 cm paksune turba- või põhukiht. Nõue ei kehti sügavallapanusõnnikule, mis vastab määruse § 4 lõikes 3 sätestatule.

Sõnniku aunastamine

VeeS § 26^2

- Haritaval maal on aunas enne laotamist lubatud hoida kuni kahe kuu jooksul vaid tahesõnnikut, mille kuivainesisaldus on vähemalt 20 protsenti ning mis ei ületa ühe vegetatsiooniperioodi kasutuskogust.

- Sügavallapanusõnnikut, mille kuivainesisaldus on vähemalt 25 protsenti ning mille kogus ei ületa ühe vegetatsiooniperioodi kasutuskogust, on aunas lubatud hoida kuni kaheksa kuu jooksul, teavitades sellest Keskkonnaametit vähemalt 14 päeva enne aunastamise alustamist.

- Tahe- ja sügavallapanusõnniku ladustamine auna on keelatud 1. novembrist kuni 31. detsembrini.

- Sõnnikuaun peab paiknema tasasel maal, vähemalt 50 meetri kaugusel pinnaveekogust, kaevust ja karstilehtrist. Sõnnikuauna ei tohi rajada maaparandussüsteemi drenaažitoru kohale, kaitsmata põhjaveega, liigniiskele ega üleujutatavale alale.

Kompostimine

VeeS § 26^2

- Sõnniku kompostimine käesoleva seaduse tähenduses on sõnniku aeroobne lagunemisprotsess, mille käigus orgaaniline aine laguneb mikro- ja makroorganismide toimel. Käesoleva seaduse tähenduses ei käsitleta sõnniku kompostimisena kompostimist kompostimisseadmetes.

- Sõnnikut tohib kompostida eelkõige sõnnikuhoidlas või haritaval maal aunas. Väljaspool ettevõtte sõnnikuhoidlat olevat kompostitava sõnniku kogust ei arvestata sõnnikuhoidla mahutavuse osana.

- Aunas on lubatud kompostida ainult sügavallapanusõnnikut, mille kuivainesisaldus on aunastamisel vähemalt 25 protsenti. Kompostitava sõnniku kuivainesisaldus määratakse ühesuguse tehnoloogiaga toodetud sõnnikust tootja kulul enne aunastamise alustamist vähemalt kord kahe aasta jooksul ühest proovist akrediteeritud laborianalüüsi meetodiga.

- Sõnniku kompostimise auna moodustamisest tuleb teavitada Keskkonnaametit vähemalt 14 päeva enne aunastamise alustamist.

- Kompostimine põllul aunas on lubatud mahus, mis ei ületa samale põllule käesoleva seaduse § 26^1 lõigetes 4^1 ja 4^8 kehtestatud laotada lubatud toitainete piirnorme. Kompostitava sõnniku auna kõrgus auna moodustamise ajal võib olla maksimaalselt 2 meetrit ja auna kuju peab välistama sademete vee kogunemise aunale.

- Kompostitav sõnnik tuleb aunast põllule laotada hiljemalt 24 kuu jooksul pärast aunastamise alustamist.

- Komposti aunast äravedamise järgselt tuleb rohumaal asunud auna alus haljastada hiljemalt järgmise vegetatsiooniperioodi alguseks. Uut kompostitava sõnniku auna ei tohi paigutada samasse kohta laotamise järgselt viiel järjestikusel aastal.

Veekaitsevööndis on keelatud:

Vees § 29

- väetise, keemilise taimekaitsevahendi ja reoveesette kasutamine ning sõnnikuhoidla või -auna paigaldamine. Lubatud on taimekaitsevahendi kasutamine taimehaiguste korral ja kahjurite puhanguliste kollete likvideerimisel Keskkonnaameti igakordsel loal.

Karjatamise üldnõuded veekaitsevööndis

VeeS § 29[1]

- Karjatamine veekaitsevööndis ei tohi põhjustada:
  1) kaldaerosiooni või veekogu risustamist;
  2) vee-elustiku või kalade kudealade kahjustumist;
  3) negatiivset mõju veekogu avalikule kasutamisele või kallasraja kasutamisele;
  4) looduskaitse all oleva või kultuuriväärtusliku veeobjekti kahjustamist;
  5) veekogus muud olulist keskkonnahäiringut;
  6) maaparandussüsteemi nõuetekohase toimimise kahjustamist.

Karjatamise üldnõuded veekaitsevööndis

VeeS § 29^1

- Veekaitsevööndiga karjamaal karjatatavatele loomadele ei tohi anda lisasööta, välja arvatud mineraalsööt.
- Erandina käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatule on lisasööda andmine lubatud kevadisel üleminekul karjamaasöödale ning ebasoodsate tingimuste tõttu tekkinud karjamaarohu nappuse korral.
- Sööda andmise kohad peavad asuma väljaspool veekaitsevööndit.
- Veekogu, välja arvatud mere ääres peab piki veekogu kallast olema ühele loomühikule tagatud vähemalt viiemeetrine kaldariba.
- Kui karja suurus on kümme loomühikut ja enam, on karjatamist kavandav isik kohustatud üks kord vegetatsiooniperioodil vähemalt 14 päeva enne karjatamise alustamist teavitama Keskkonnaametit oma kavandatavast tegevusest, saates Keskkonnaametile infosüsteemi kaudu teatise.
- Teatise täpsema andmekoosseisu ja teatise esitamise korra kehtestab keskkonnaminister määrusega.
- Kui Keskkonnaamet ei teavita teatise esitajat 14 päeva jooksul pärast teatise saamist vajadusest teatises esitatud andmete muutmiseks või kontrollimiseks, siis võib alustada karjatamist veekaitsevööndis.
- Kui karjatamise käigus ilmneb, et käesoleva paragrahvi lõigetes 1–6 ning §-s 29^2 sätestatud karjatamise nõuded ei ole täidetud, võib Keskkonnaamet seada karjatamisele täiendavaid tingimusi või karjatamise ära keelata.
- Isik, kes karjatab loomi alla kümne loomühiku, peab täitma käesoleva paragrahvi lõigetes 1–5 ja §-s 29^2 sätestatud nõudeid ja talle võib kohaldada käesoleva paragrahvi lõiget 9.

Täiendavad karjatamise nõuded veekogu, välja arvatud mere veekaitsevööndis

VeeS § 29[1]

- Karjatamine veekogu, välja arvatud mere veekaitsevööndis on keelatud 31. oktoobrist 30. aprillini.
- Karjatamine ei ole lubatud:
  1) Pandivere ja Adavere–Põltsamaa nitraaditundliku ala kaitse-eeskirjas nimetatud oluliste allikate ja karstialade veekaitsevööndis;
  2) ebapärlikarbi (*Margaritifera margaritifera*) elupaigaks olevatel veekogu lõikudel;
  3) veekaitsevööndis oleval metsamaal metsaseaduse § 3 lõike 2 punkti 2 tähenduses.
- Erandina käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 3 sätestatule on veekaitsevööndis oleval metsamaal lubatud loomade juurdepääs veele, kui karjamaa ja veekogu vahel on kogu karjatatava ala ulatuses veekaitsevööndis metsariba.

KESKKONNAMINISTEERIUM

Aitäh!

timo.kangur@envir.ee